

Ondersteuningsprofiel

rsg de Borgen
Woldborg
2017-2018

Inleiding

Onze school maakt deel uit van het samenwerkingsverband VO 20.02. Samen met alle scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs in de gemeenten zorgen we ervoor dat er voor elk kind een passende onderwijsplek beschikbaar is. Op de website van het samenwerkingsverband www.passendonderwijsgroningen.nl staat aangegeven:

- welke schoolbesturen zijn aangesloten bij het samenwerkingsverband;
- de ondersteuningsprofielen van de scholen;
- wat de basisondersteuning is van alle scholen in het samenwerkingsverband

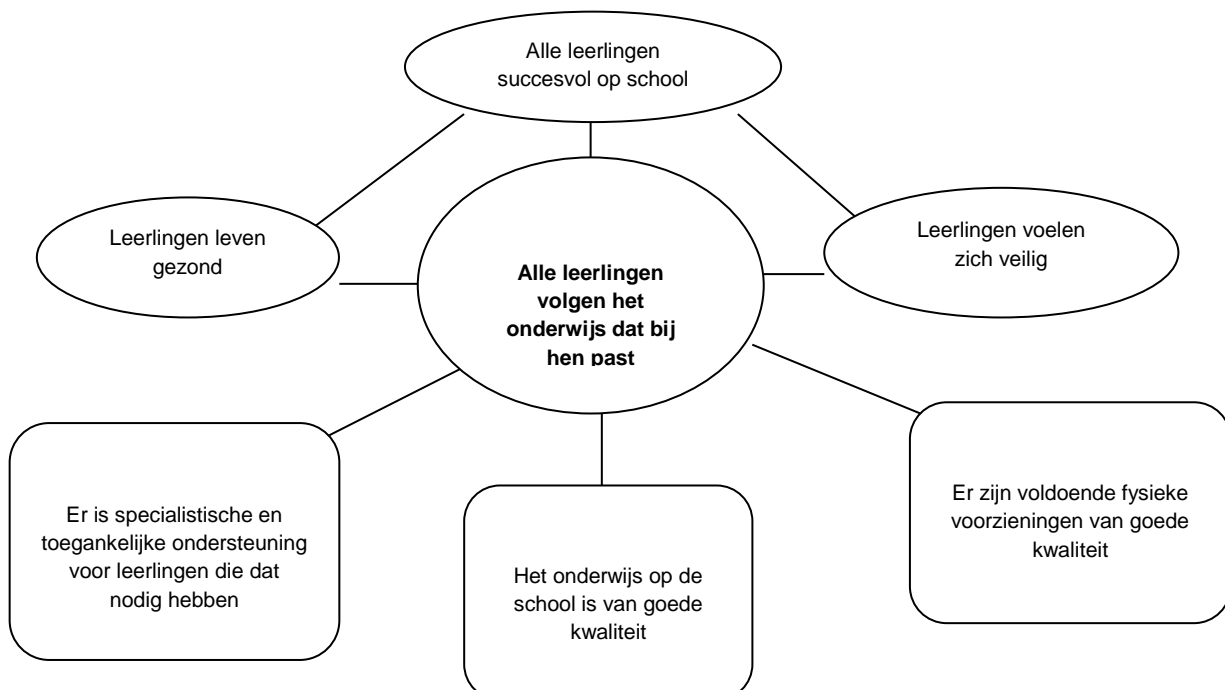
Het samenwerkingsverband 20.02 Groningen Ommelanden waar rsg de Borgen toe behoort, heeft de volgende missie:

Passend onderwijs betekent dat elke leerling het onderwijs en de ondersteuning krijgt waar hij of zij recht op heeft. Centraal staat de vraag: wat heeft een leerling nodig, hoe kan dat worden georganiseerd en wie zijn daarvoor nodig? Goed onderwijs is de basis voor passende ondersteuning. Goed onderwijs betekent docenten met didactische kwaliteiten, een positief pedagogisch klimaat, kunnen omgaan met verschillen, aandacht voor talentontwikkeling, handelings- en opbrengstgericht werken en meetbare resultaten.

De ambitie van het samenwerkingsverband vertaalt zich naar de volgende doelstellingen:

Meer leerlingen in het regulier en minder in het speciaal onderwijs;

- Aandacht voor talentontwikkeling;
- Doorgaande onderwijs- en ondersteuningsroutes;
- Geen thuiszitters;
- Minder leerlingen in tussenvoorzieningen;
- Focus op het versterken van de deskundigheid van medewerkers;
- Meer ondersteuningsexpertise binnen de reguliere school (en niet daarbuiten);
- Handelingsgericht- en opbrengstgericht werken;
- Medewerkers kunnen omgaan met verschillen;
- Een professionele en lerende cultuur;
- Samenwerken vanuit vertrouwen;
- Samenwerking met cluster 1 en 2, samenwerkingsverbanden primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroeps- onderwijs in verband met continuïteit en doorgaande lijnen;
- Samenwerking met ouders / verzorgers, partners als gemeenten en instellingen voor jeugdhulp.

Voor rsg de Borgen is deze missie vertaald in de ambitie om leerlingen passend onderwijs te bieden onder het motto *'gewoon waar het kan, speciaal waar het moet'*.

Goed onderwijs voor alle leerlingen is de basis voor passende ondersteuning. Centraal daarin staat:

- Dat leerlingen in de juiste onderwijsleersituatie successen behalen;
- Een leerroute kunnen doorlopen passend bij hun capaciteiten en mogelijkheden.

1. De visie en missie van de Woldborg op leren en ontwikkelen

De Woldborg is een leer- en leefgemeenschap waar de persoonlijke ontwikkeling van de leerling centraal staat. Op de Woldborg gaan we uit van de mogelijkheden van elke leerling. Naast de ontwikkeling van kennis en vaardigheden richten wij ons op sociale, emotionele, ethische, culturele en levensbeschouwelijke vorming. De grenzen van leren beperken zich niet alleen tot school, maar de leerling leert ook het geleerde toe te passen in de praktijk. Binnen de Woldborg vinden we dat naast zelfstandigheid en het nemen van verantwoordelijkheid ook samenwerken een belangrijke rol inneemt. Er wordt vanuit gegaan dat de leerling zelf of onder begeleiding:

- in vrijheid verantwoorde keuzes kan maken
- beseft dat de eigen vrijheid eindigt waar die van de ander in het gedrang komt
- het vermogen heeft om eigen kwaliteiten te ontwikkelen
- kan handelen op basis van zelf gekozen doelen
- verantwoordelijkheid kan dragen voor zijn eigen leerprocessen
- kan samenwerken

Visie op de docent als begeleider

Van de docent wordt verwacht dat hij/zij zich houdt aan de vijf rollen van de docent. Dit betekent o.a. dat hij/zij

- de leerling centraal stelt in een veilige leeromgeving
- het vertrouwen geeft aan een leerling om verantwoordelijkheid te dragen voor zijn eigen leerprocessen
- een open dialoog met de leerling heeft
- aandacht heeft voor de persoonlijke achtergrond van de leerling bij het 'onderwijzen'
- zich ervan bewust is dat hij de leerling beïnvloedt door zijn manier van 'onderwijzen' in de periode dat de leerling zich ontwikkelt van kind tot jong volwassene
- zich ervan bewust is dat hij actief betrokken is bij het aanleren van normen en waarden

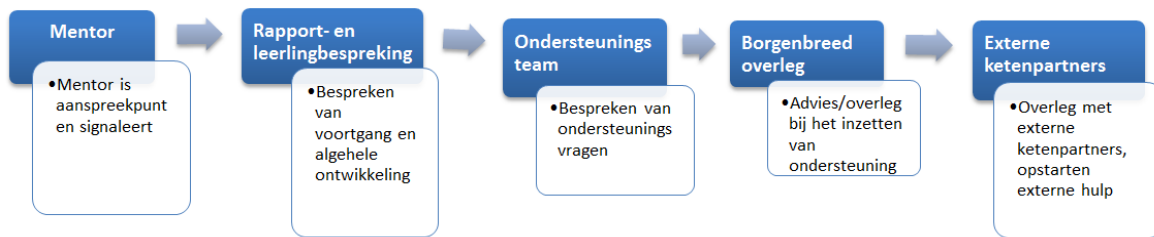
Op deze wijze willen wij onze leerlingen een goede voorbereiding bieden op het vervolgonderwijs en een plaats in de samenleving.

Elk mens heeft talenten en onze taak is om leerlingen die talenten te laten ontdekken en ze te helpen om deze talenten te ontwikkelen. Daarbij is het noodzakelijk dat wij ons realiseren dat niet iedereen op dezelfde manier leert. Maatwerk is voor ons het middel om tegemoet te komen aan de wensen en behoeften van leerlingen.

Samengevat zijn de kernwaarden van de Woldborg:

Een sterke basis, steun waar nodig en speciaal als het echt niet anders kan.

2. Ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur op de Woldborg kan door de bovenstaande vormen van overleg weergegeven worden. Hierbij hoeven niet alle stappen in het begeleidingsproces doorlopen worden. De leerling staat centraal: er wordt gekeken wat de leerling nodig heeft in zijn /haar leerproces en er wordt maatwerk geboden. De mentor vervult een coachende rol die gebaseerd is op wederzijds vertrouwen, respect, samenwerking en betrokkenheid. De vakdocent is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn/haar vak. De digitale leeromgeving bevat de leerstof, studievaardigheden en opdrachten ter verwerking en toepassing. Met behulp van weektaken in de onderbouw en studiewijzers in de bovenbouw wordt het zelfstandig leerproces van de leerling vergroot en wordt de leerling daar zelf verantwoordelijk voor. De leerling leert plannen en het leerwerk te organiseren op een effectieve manier. Binnen de Woldborg wordt het plan-do-check-act model gebruikt in het continue proces rondom het planmatig werken; cyclisch, handelings- en ontwikkelingsgericht. In de meeste gevallen kan binnen de school ondersteuning geboden worden, wanneer dit niet binnen onze mogelijkheden valt wordt externe hulp ingeschakeld (zie kopje Grenzen).

Op school wordt een duidelijke ondersteuningsstructuur gehanteerd. Er zijn vaste medewerkers aangewezen die deze ondersteuning bieden. In het onderstaande schema staan de betreffende collega's weergegeven (schooljaar '17-'18).

Tabel 1. Overzicht ondersteuningsmedewerkers Woldborg

Medewerker	Wie	Taken
Mentor	Zie Portal	De mentor is het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. De mentor volgt de ontwikkelingen van zijn leerlingen, houdt betrokkenen op de hoogte en coördineert het ondersteuningsproces.
Directeur	Gert van Dijken	De directeur is verantwoordelijk voor het ondersteuningsbeleid.
Ondersteuningscoördinator	Klaasje Pol	De ondersteuningscoördinator coördineert de begeleiding en regelt het doorverwijzen naar externe hulpverleners. Daarnaast begeleidt hij/zij de docenten, ouders en leerlingen in dit proces en evalueert hij/zij de begeleiding en stemt dit af.
Vertrouwenspersoon	Klaasje Pol	De vertrouwenspersoon is er voor zaken die leerlingen, docenten of ouders in vertrouwen willen bespreken. De vertrouwenspersoon verwijst naar de juiste contactpersonen/hulpverleners.
Decanaat	Bert Gerding	De decaan ondersteunt leerlingen in het maken van studie- of beroepskeuze.
Schoolpsycholoog	Jannie van den Akker	De schoolpsycholoog signaleert preventief, diagnosticeert, adviseert en begeleidt het team en leerlingen waar nodig.
Consulent passend onderwijs	Annie Kuiler	Bij het realiseren van basisondersteuning en aanvullende ondersteuning kan een beroep worden gedaan op de consulent passend onderwijs.

Niveaus van ondersteuning:

Het begrip basisondersteuning staat niet in de wet. Basisondersteuning kan verschillen per samenwerkingsverband, maar wordt binnen één samenwerkingsverband eenduidig geformuleerd. Voor de scholen van het samenwerkingsverband VO 20.02 Groningen Ommelanden is de basisondersteuning in eerste instantie iets dat in de klas plaatsvindt. Goed klassenmanagement is daarvoor van groot belang. De basisondersteuning geldt voor alle scholen in het samenwerkingsverband en betreft een gezamenlijke afspraak over de basiskwaliteit op het gebied van ondersteuning aan leerlingen. De basisondersteuning is verdeeld in 13 thema's, die u kunt teruglezen in het ondersteuningsplan (Portal).

Wat betekent basisondersteuning binnen de Woldborg?

De mentor is de spil van de begeleiding en ondersteuning en houdt zich bezig met: het leren leren; het leren kiezen (loopbaanleren), leren leven en leren werken. Door meerdere evaluatie- en reflectiemomenten tussen ouders, mentor en leerling wordt er preventief gesignaleerd wat de leerling nodig heeft en kan de ondersteuning aangepast worden. Ondersteuning wordt zowel ontwikkelingsgericht als handelingsgericht ingezet. Elke docent werkt met een groepsplan waar de ontwikkelingen en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen in worden bijgehouden. Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben wordt een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Samen zorgen wij er op de Woldborg voor dat de beste combinatie van talenten van het team ingezet wordt voor datgene wat de leerling nodig heeft.

De ondersteuning die bij ons op school geboden wordt kan op de 3 niveaus weergegeven worden. Te weten:

Niveau 1 Basisondersteuning

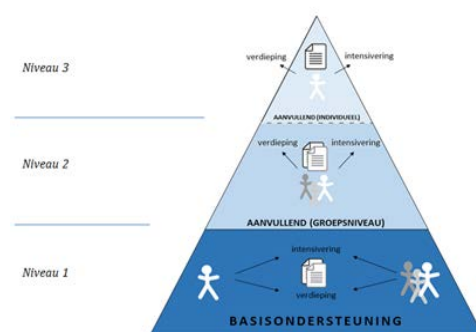
De basis voor leren en ontwikkelen bestaat uit de volgende onderdelen:

De **leerstof** (wat en hoe?), de **drijfveren** (leerhouding, motivatie en persoonlijke ontwikkeling) en de **omgeving** (digitale leeromgeving, praktijk- en toepassingsgericht en sociale integratie). De drijfveren geven uiting aan gewenst gedrag om optimaal te kunnen leren en te ontwikkelen. Het wordt verwoord in competenties, die bestaan uit kennis, studie- en sociaal emotionele vaardigheden, attitude en persoonlijke ontwikkeling in het kader van loopbaanleren. Reflectie en effectiviteit zijn belangrijke onderdelen van het leerproces. Andere (meta)cognitieve vaardigheden zijn: plannen en organiseren, motiveren, verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken.

Op de Woldborg hebben we uitgewerkt wat de leerlingen moeten kennen en kunnen. De leer- en ontwikkellijnen zijn opgesteld, er is sprake van een effectieve didactiek, de normen zijn bekend en er zijn schoolstandaarden. Hierdoor kunnen verreweg de meeste leerlingen de aangeboden lessen goed volgen. De leerstof staat beschreven in het zogenaamde Programma voor Leerstof en Toetsing (PLT) voor de onderbouw en het Programma voor Toetsing en Afsluiting (PTA) in de bovenbouw en voldoen aan de kerndoelen, eindtermen en referentieniveaus voor taal en rekenen. Met dyslexie en dyscalculie wordt rekening gehouden. Hiervoor zijn protocollen ontwikkeld. Binnen de keuzewerktijd uren kunnen leerlingen zelfstandig kiezen waar zij extra stof en/of ondersteuning kunnen halen.

De leerlingen worden systematisch gevolgd met behulp van het CITO- volgsysteem. Het planmatig werken krijgt naast reflectie en evaluatie vorm en inhoud.

Figuur 2 Niveaus van ondersteuning

Niveau 2 Aanvullende ondersteuning op groepsniveau

Handelings- en opbrengstgericht werken is een benadering waarbij, uitgaand van de ondersteuningsvraag van de docent, de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen worden vastgesteld en aan welke eisen deze moeten voldoen. In de leerlingbespreking wordt aangegeven **dat** de leerling aanvullende ondersteuning nodig heeft, **wat** er voor nodig is en **waar** en **hoe** dat aangeboden kan worden. Verdieping wordt geboden door uitdaging; minder leertijd; kortere instructie; complexere stof, meervoudig strategiegebruik, zelfstandig werken etc. Intensivering kan plaatsvinden door herhaling van instructie; meer leertijd (in kw-uren); remediërend; ondersteunende materialen, herhaling van de leerstof; meer sturing op het leren; concretere opgaven etc.

Aan de hand van de 3 onderdelen (leerstof (functionaliteit), drijfveren (sensibiliteit) en omgeving (socialisatie) wordt bekeken wat de leerling nodig heeft om optimaal te kunnen leren en zich te ontwikkelen. Dit is een gepersonaliseerde werkwijze en leidt tot maatwerk. Na het signaleren wordt bekeken welke interventie gewenst is. Daarbij geldt:

- Wat heeft de leerling nodig?
- Wat heeft de docent nodig?
- Wat heeft de school nodig?
- Wat hebben de ouders nodig?

Het gaat hierbij om aandacht en tijd; deskundigheid; methoden, middelen of materialen; inrichting van het schoolgebouw en/of samenwerking met anderen (intern of ketenpartners).

Dit wordt verwerkt in het groepsplan.

Niveau 3 Aanvullende ondersteuning op individueel niveau

Past de ondersteuningsbehoefte van de leerling niet in het groepsplan, dan wordt gekeken naar een individuele interventie die er toe moet leiden dat de leerling uiteindelijk weer weet te profiteren van het basisaanbod. De school schrijft voor deze leerling een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) Ouders worden nauw betrokken bij het vaststellen van de belemmerende en stimulerende factoren en moeten instemmen met het handelingsgerichte deel van het OPP. Als de ondersteuning het beste kan worden geboden op een andere school, een tussenvoorziening of binnen het voortgezet speciaal onderwijs (VSO), wordt dat besproken. Voor overstap naar een VSO is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Zie de website passend onderwijs.

In bijlage 1 wordt de ondersteuning die de Woldborg kan bieden in een schema weergegeven.

3. Wat zijn de grenzen aan onze ondersteuning? (wat kunnen we niet?)

rsg de Borgen, de Woldborg streeft er naar de ondersteuning voor de leerlingen op een verantwoorde wijze gestalte te geven. Er kunnen zich echter situaties voordoen, waarin wij als school de grenzen van onze mogelijkheden ervaren. In het algemeen geldt dit bij leerlingen met een zware externaliserende gedragsproblematiek, een meervoudige, complexe problematiek of als het gaat om leerlingen met een te gering ontwikkelingsperspectief. Het is mogelijk dat dit speelt bij aanmelding van een leerling bij onze vestiging, maar het kan ook gaan spelen gedurende de tijd dat een leerling bij ons op school zit.

Enkele voorbeelden van situaties waarin de grens van onze mogelijkheden bereikt kan worden:

- Verstoring van rust en veiligheid: indien een leerling zodanig grote gedragsproblemen heeft, dat dit leidt tot (verwachte) ernstige verstoring van de rust en orde in de klas of de veiligheid van de leerlingen en personeel bedreigt. Bij aanmelding moet duidelijk zijn dat een leerling in een reguliere klas kan functioneren, want in het regulier voortgezet onderwijs kan maar in beperkte mate begeleiding worden gegeven.
- Interferentie tussen verzorging/behandeling en onderwijs: indien een leerling een beperking heeft die een zodanige verzorging/behandeling vraagt dat daardoor zowel de zorg en behandeling voor de betreffende leerling als het onderwijs aan de leerling onvoldoende tot zijn recht kan komen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om leerlingen die verpleegkundige handelingen nodig hebben; het personeel van de school is hier onvoldoende voor toegerust. Ook speelt mee dat huidige wet- en regelgeving op het terrein van zorg en onderwijs beperkingen oplegt aan een gecombineerd aanbod van onderwijs en zorg.
- Verstoring van het leerproces voor andere leerlingen: indien het onderwijs aan de leerling met een beperking een zodanig beslag legt op de tijd en aandacht van de docent dat daardoor de tijd en aandacht voor de overige leerlingen in de klas onvoldoende of in het geheel niet kan worden geboden. Met andere woorden; de leerling gedijt niet in de geboden setting.
- Te geringe leerbaarheid: de leerling moet in staat zijn alle lessen te volgen, er zal dus een voldoende mate van leerbaarheid moeten zijn. Het gaat op de Woldborg met name om de didactische ondergrens voor het vmbo-basisberoepsonderwijs. Voor praktijkonderwijs zijn leerlingen van rsg de Borgen aangewezen op de Esborg.
- Toelating voor TL-plus/havo is alleen mogelijk wanneer op de gebieden begrijpend lezen en rekenen sprake is van een plusprofiel.
- Het is niet mogelijk om voor de derde keer hetzelfde schooljaar op hetzelfde niveau te doen, tenzij er sprake is van ernstige ziekte of een andere vorm van overmacht. Bij meer dan een keer doubleren wordt de leerling verwezen naar een lager niveau.
- Slechtziende leerlingen: onze vestiging heeft hier enige ervaring mee. Opvang van deze doelgroep zal nader bestudeerd moeten worden en is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling. Onze school kan niet voorzien in de ondersteuningsbehoefte(n) van blinde leerlingen.
- Slechthorende leerlingen: onze school heeft hier weinig ervaring mee. Opvang van deze doelgroep zal nader bestudeerd moeten worden en is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling. Onze school kan niet voorzien in de ondersteuningsbehoefte(n) van dove leerlingen.
- Leerlingen met motorische beperkingen: de locatie is beperkt toegankelijk voor rolstoelafhankelijke leerlingen. Opvang van deze doelgroep zal nader bestudeerd moeten worden en is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling.

In alle gevallen wordt steeds een individuele afweging gemaakt of de Woldborg in staat is om voldoende tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van de leerling. Daarbij staat het belang van de leerling voorop, maar voor de school speelt ook de complexiteit van de ondersteuningsvraag mee, de op dat moment beschikbare expertise, de hoeveelheid leerlingen met speciale onderwijsbehoefte(n) in een klas, de locatie of in de school als geheel, de groepsgrootte en de onderwijssoort waarvoor de plaatsing gevraagd wordt. De school kan hiertoe de expertise van de Commissie Overleg Toelating van rsg de Borgen en Terra Oldekerk invoeren, maar ook het samenwerkingsverband.

De eerste school van aanmelding heeft zorgplicht. Zorgplicht houdt niet automatisch plaatsingsplicht in. Wanneer de Woldborg niet voldoende tegemoet kan komen aan de ondersteuningsbehoefte van een leerling wordt naar een passende onderwijsplaats gezocht.

Voor die leerlingen waarvoor rsg de Borgen uiteindelijk geen opvang denkt te kunnen bieden, zal in de meeste gevallen plaatsing in de vorm van speciaal voortgezet onderwijs gewenst zijn.

4. Ambities

Vanuit de herijking (basis)ondersteuning heeft de Woldborg ambities geformuleerd. Waar gaat de school zich de komende jaren in ontwikkelen als het gaat om ondersteuning aan leerlingen.

Onderdeel	Omschrijving
Professionalisering van het team	<ul style="list-style-type: none"> - verder ontwikkelen van groepsbesprekingen, evaluatie groepsplan en gebruik intensiveren (PDCA cyclus); - versterken differentiëren (omgaan met verschillen) en diverse werkvormen toepassen;
Vestiging specifiek	<ul style="list-style-type: none"> - materialen / verrijking voor leerlingen met aanvullende onderwijsbehoeften t.a.v. hun eigen talenten - het optimaliseren van de leeromgeving voor een specifieke doelgroep die baat heeft bij een interne voorziening (huiswerkklas, aparte plaats in of buiten de klas) - professionaliseren van ICT vaardigheden: implementeren van de visie op ICT en ELO - docenten en leerlingen gaan werken met de weerbaarheidstraining Rots en Water.

Bijlage 1: Welke ondersteuning kunnen we aan welke leerlingen bieden?

Concreet ziet het er op de Woldborg als volgt uit:

Niveau	Intern
1: klas : alle leerlingen	<p>Het handelen dat ingezet kan worden door alle lln. m.b.t. het behalen van de doelen zowel onderwijskundig als ook leergebied overstijgend.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pauzewacht - Keuzewerktijd-uren - Weektaken en studiewijzers - PTA- PLT - Mentor(uur): elke leerling heeft een eigen eerste aanspreekpunt. - Aandacht voor schoolse vaardigheden: agendabeheer, - huiswerkvaardigheden, tas inpakken. - sociaal-emotionele vaardigheden: samenwerken, keuzes maken, op tijd komen . - Verzuim- en absentieprotocol - Examentraining. - Screening en ondersteuning dyslexie en dyscalculie (Score) - Steunlessen gericht op taalvaardigheden en rekenvaardigheden. - Vertrouwenspersoon - Huisbezoeken klas 1 en instromers - Planmatig werken met groepsplannen. - Cito-vas - Stage - Itslearning - Schooltevredenheidsonderzoek (sociaal-emotioneel) - Leerlingenbesprekingen - Intern OndersteuningsTeam (IOT) besprekingen - LoopbaanOriëntatie en begeleiding (LOB) geldt voor TL - Decanaat - Sociale media training - Jeugdgezondheidsonderzoek (GGD-check) - Voorlichting van externe organisaties zoals HALT, VNN, Verkeerseducatie
2: groep: sommige leerlingen	<p>Het licht curatieve en preventieve handelen dat ingezet kan worden door alle docenten voor lln. die binnen de basisondersteuning extra instructie, begeleiding nodig hebben m.b.t. het behalen van de doelen zowel onderwijskundig als ook leergebied overstijgend:</p> <ul style="list-style-type: none"> - begeleide huiswerkklas - gedragsbegeleiding- SOVA/weerbaarheidstraining - vak-steunlessen binnen KWT-uren <p>Het handelen dat ingezet kan worden door alle docenten voor lln. die naast het basisarrangement extra uitdaging nodig hebben m.b.t. het behalen van de doelen zowel onderwijskundig als ook leergebied overstijgend.</p> <ul style="list-style-type: none"> - verrijkingsstof - aanbod op maat (één of meerdere vakken op hoger niveau) - extra vakken <p>Inzet ondersteuningsteam Woldborg Inzet bovenschools ondersteuningsteam (BBOT)</p>
3: leerling: enkele leerlingen individueel	<p>Het handelen dat op basis van het OPP ingezet wordt door docenten in samenwerking met in- en externe professionals voor lln. die aanvullend extra ondersteuning nodig hebben om de minimum doelen zowel onderwijskundig als ook leergebied overstijgend te behalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - TVZ (tussenvoorziening) - Ondersteuningsteam Woldborg - Bovenschools ondersteuningsteam (BBOT) - Expertise en Consultatie Team (ECT)